

primorske novice

Povezani?

Roke, ki iščejo dotik in hkrati usmerjajo svetlobne niti brezžične komunikacije, simbolično prikazujejo možne interpretacije gesla nove sezone Slovenskega stalnega gledališča s preprostim, a pomenljivim vprašanjem: Povezani? Podoba je delo grafičnega oblikovalca Andreja Pisanija.

ROSSANA PALIAGA

ovezani? izhaja iz razmišljanja o hitrih spremembah v medsebojnih odnosih in v doživljanju sveta: nekoč bi na vprašanje brez nesporazumov odgovorili z mislijo na človeške stike, danes pa bi ga razumeli predvsem kot preverjanje spletne povezave. Vtis, da nas splet povezuje s celotnim svetom, je lahko varljiv, pojasnjuje direktor SSG Danijel Malalan: "Povezani je tista beseda, ki najprej asociira na sodobno, virtualno obliko komuniciranja, preko spleta in vsega, kar ta ponuja, preko družbenih omrežij, ki nam dajejo občutek, da smo neprestano povezani s svetom in z vsem tem, kar nas obdaja. Pa je res tako?"

Program sezone želi ponuditi razmišljanje o pomenu skupnosti, ki je lahko narodna, geografska, generacijska, verska, etnična, gospodarska, interesna. Smisel različnih načinov povezovanja bo rdeča nit šestih produkcij in koprodukcij ter osmih gostujočih predstav.

Skupnosti v uprizoritvah SSG

Prva skupnost sezone bo zelo prepoznavna "zborovska". Ta medse sprejme svetovno znanega dirigenta, ki prekine kariero ter se preseli v majhno vas, kjer se vključi v krajevne dinamike preko sodelovanja s pevskim zborom. *Kakor v nebesih* **Kaya Pollaka** je koprodukcija z Mestnim gledališčem Ptuj po scenariju filma *As It Is in Heaven* iz leta 2004, ki je bil nominiran za oskarja. Režiser **Samo M. Strelec** sodeluje z veliko in eklektično zasedbo, ki bo praznično odprla sezono 21. oktobra.

Novembra bo zaživela premiera predstave z nadrealnim predznakom *V gradu*, ki bo poklon **Giorgiu Pressburgerju**, vodilni osebnosti obmejnega kulturnega prostora na križpotju večkulturnih, srednjeevropskih vetrov. Uprizoritev z režijo **Alessandra Marinuzzija** je hudomušna nočna mora o zatonu življenja, o neizogibni minljivosti, a tudi zgodba o merjenju moči med umetniškim ugledom in ekonomskim položajem, med telesom in umom.

Novo leto 2024 se bo začelo v znamenju mita s koprodukcijo SSG in Gledališča Koper *Lepa Vida*. Avtorica Staša Prah se v tej predstavi sprašuje o pomenu hrepenenja v današnjem svetu, o arhetipu matere, ženske, o Nenni Delmestre.

Gostujoča predstava, ki že pred začetkom sezone vzbuja veliko pričakovanj, je vznemirljiva satira Veliki diktator.

domotožju in odnosu do tradicije in tudi do uporništva. Glasbeno-gledališka uprizoritev režiserja **Marjana Nećaka** govori tudi o uresničitvi sanj: liki se zavedajo tragike realnosti, usode in moči zla, vsemu navkljub gledajo tja v obzorje, čez morje.

Tržaški gledališki ustvarjalec **Franco Però** bo februarja podpisal uprizoritev predstave *Tujec* po istoimenskem romanu francoskega pisatelja in filozofa **Alberta Camusa**. Glavni junak je Meursault, povprečni uradnik, ki pripoveduje o treh tednih svojega življenja, preden so ga aretirali zaradi naključnega umora Arabca.

Gledališče se bo približalo pomladi v lahkotnejšem tonu, saj bo aprila sledila premiera komedije *Prebrisane male laži*. Duhovito zgodbo o ljubezni, zakonu, sobivanju v dobrem in slabem ob tajno čuvanih družinskih skrivnostih, je napisal ameriški dramatik **Joe Di-Pietro**. Besedilo prinaša v ospredje resne družbene teme in vprašanja o (med)generacijskih razlikah ter etičnih in moralnih načelih posameznika v sodobni družbi. Humoristične prizore bo postavila na oder hrvaška režiserka **Nenni Delmestre**.

Maja bo sklop uprizoritev tržaškega gledališča zaključila gledališko-koreografska predstava O snegu in ljubezni. Drama Slovenskega stalnega gledališča in Zavoda Godot je adaptacija istoimenskega kratkega romana **Marka Sosiča**. Režiser in avtor priredbe **Tadej Pišek** tolmači poetično govorico tržaškega pisatelja z uporabo plesa in glasbe, s koreografijami Mojce Špik in Inan Du **Swami** ter z izvirno glasbo **Marjana** Peternela. Predstava govori o kompleksnih in problematičnih družinskih razmerah, ki nastanejo, ko nestrpnost in radikalna stališča spremenijo odnose.

V abonmajskem programu za Gorico bo poleg vseh že omenjenih produkcij SSG zaživela še dodatna premiera v dvojni jezikovni različici, in sicer monodrama *Tako blizu*. **Luca Quaia** je avtor in režiser te predstave, ki govori o mladi ženski, ki se seli v udobnejše stanovanje. Novo okolje pa prinaša veliko iracionalnih strahov, saj je sosed prišlek.

Opereta, ples in italijanske praizvedbe

Dramske in plesne predstave v večernem in popoldanskem času bodo tudi letos ponudile gledalcem vpogled v slovensko (in italijansko) sodobno sceno. Uprizoritve slovenskih gledališč bodo kot vsako leto doživele italijansko praizvedbo, saj so vsi abonmajski dogodki opremljeni z italijanskimi nadnapisi. Večerni program se bo pričel z gostovanjem SNG Drama iz Ljubljane, ki bo predstavilo uspešnico Veliki diktator po filmu Charlieja Chaplina iz leta 1940. Tako kot scenarij gledališka pripoved o človeški ničevosti niha med dramo in humorjem v mojstrski interpretaciji igralcev ljubljanskega gledališča in režiji **Diega De Bree**.

Sledila bo predstava, ki se ukvarja s temo migracije. Produkcija Slovenskega mladinskega gledališča in Maske Ljubljana z naslovom 6 je delo kolektiva Nova pošta. Režiser **Žiga Divjak** je postavil na oder resnično zgodbo iz leta 2016, ko so v Dijaški in študentski dom Kranj poskušali namestiti šest mladoletnih beguncev brez spremstva, vendar so zaradi

nasprotovanja staršev in lokalne

skupnosti morali načrt opustiti. Tretja gostujoča predstava večernega abonmaja je Bog masakra Mestnega gledališča ljubljanskega. Tekst Yasmine Reza uprizarja čisto običajno epizodo spora med sinovoma, ki postane iztočnica za psihološko vojno med paroma. Seksistične, rasistične in homofobne opazke se kar vrstijo, medtem ko pridejo do izraza zelo aktualni občutki egocentričnosti in odsotnosti vsakršne empatije. Plesna predstava večernega sklopa pa bo Fusion reactor, ki konceptualno simbolizira spoj in kreativno reakcijo ljudi in idej na odru. Kino Šiška in Flota Ljubljana sta producenta tega projekta Žigana Krajnčana, ki z avtorsko glasbo in plesom potuje med številnimi žanri, kot so funk, hip-hop, reggae, jazz in klasika.

Popoldanski abonmajski sklop se bo začel decembra z najbolj praznično operetno uspešnico, saj bo Zavod Novo mesto pripeljal v Trst Straussov znameniti *Netopir* po libretu v prevodu Otona Župančiča. Nora nočna zgodba govori o tem, kako ljudje ves čas igrajo, ker si ne upajo biti preprosto to, kar so v resnici. Veliko zasedbo pevcev, igralcev, instrumentalistov in plesalcev vodi režiserka **Eva Hribernik**, dirigent pa je **Jakob Barbo**.

Apulijski gledališki ansambel Il Vello d'oro bo nato predstavil svoj pogled na resnično zgodbo iz tržaškega območja. *Savina Rupel - Mati v Ravensbrücku* je namreč adaptacija **Anne Marie Damato** po pripovedi Prosečanke, ki je v vojnem času doživela deportacijo in tragično izkušnjo v taborišču.

Sodelovanje z zavodom ERT in društvom Artisti Associati bo pripeljalo na tržaški oder etapo mednarodnega gostovanja ansambla Tango Rouge Company z uspešnico Noches de Buenos Aires. Zadnja predstava popoldanskega sklopa pa bo Kons: Novi dobi, poklon Srečku Kosovelu ob 120. obletnici rojstva. Režiser Žiga Divjak in igralci skušajo v tem projektu predstavljati, kako v predapokaliptičnem občutku v pesnikovih delih lahko prepoznamo tudi optimistični vzlet, ki vzpostavlja možnost dialoga z našim časom. •

Sprehod po poteh Buenos Airesa v času Carlosa Gardela bo očaral ljubitelje tanga.

SSG v pričakovanju začetka sezone

Od Slofesta do Barcolane

Začetek jeseni je čas, ko se gledališče pripravlja na novo sezono s posebnimi dogodki (predvsem zunaj sedeža), ki omogočajo bolj neposreden stik z občinstvom. Na Slofestu je Slovensko stalno gledališče delilo stojnico z Glasbeno matico v mestnem središču, kjer so bile programske knjižice in naročilnice na voljo od jutra do večera v neposredni bližini cerkve sv. Antona.

a festivalu Slovencev v Italiji je Slovensko stalno gledališče aktivno sodelovalo pri oblikovanju kulturnega programa s potujočo predstavo in literarnim večerom. Kdor se je sprehajal po starem mestnem središču ali na nabrežju, je lahko nekajkrat srečal barona Žigo Zoisa in baronico Mario Isabello Marenzi. Igralec **Danijel** Malalan knjižničarka Ivana Soban sta se namreč vživela v vlogi teh dveh znamenitih tržaških Slovencev in sta dvojezično vodila otroke in njihove spremljevalce na poučno pot, namenjeno odkrivanju zgodovine slovenske prisotnosti v Trstu. Sprehod z Žigo in Isabello je nastal v sodelovanju z Oddelkom za mlade bralce Narodne in študijske knjižnice (NŠK) in po motivih knjige Eveline Umek Sprehod z baronom.

Literarni navdih je obarval tudi prireditev pod glavnim šotorom festivala, kjer je v duhu dialoga med kulturami zaživela predstava Premejevaje. Večjezični mozaik odlomkov iz knjig slovenskih in italijanskih pisateljev in pesnikov skupnega, obmejnega območja je nastal namreč iz sodelovanja z gledališčema La Contrada in Miela. Izbor besedil in glasbe je podpisal profesor Miran Košuta, režijo pa Lino Marrazzo. Ivan Zerbinati in Danijel Malalan sta podala misli in pripovedi o meji, ki so včasih boleče ali tragične, včasih ironične in navdušujoče. Spremembe v odnosu do meje in do večjezičnosti so prišle do izraza v besedah avtorjev zelo različnih generacij, od Marice Nadlišek Bartol do Alojza Rebule, Marka Sosiča in Davida Bandlja, prav tako iz italijanskega zornega kota, od Itala Sveva do Fulvia Tomizze in Paola Rumiza.

Poezija **Edelmana Jurinčiča** pa je postala snov avtorskega projekta Patrizie Jurinčič Finžgar Kaplja soli, ki bo dvakrat na sporedu: 29. septembra v Prosvetnem domu na Opčinah, 1. oktobra v Mali dvorani SSG v Trstu. Projekt se je rodil v Valdoltri, ko se je avtorica pogovorila s pesnikom in

Tržaško gledališče je na Slofestu predstavilo literarno navdihnjene zgodbe tudi v sodelovanju z Narodno in študijsko knjižnico.

mu je po branju zbirke *Tamariske v* laguni časa predlagala gledališki projekt. Monodrama z izvirno glasbo Andrejke Možina raziskuje starodavne mite različnih narodov in kultur, ki govorijo o magičnem elementu, kot je voda, in o povezavi človeka s tem elementom. Izgubljeni stiki z bistvom življenja se v tem besedilu prepletajo z osebnim iskanjem povezav znotraj mreže družinskih vezi, skritih sozvočij v priimkih izvajalcev in avtorjev, saj na odru nastopa še kitarist **Janoš Jurinčič**. Na Opčinah bo gostitelj predstave SKD Tabor, na sedežu gledališča pa bo Kaplja soli zaživela kot pofestivalski dogodek

Slofesta in hkrati kot pozdrav prihajajoči Barkovljanki.

Tudi znamenita regata Barcolana bo namreč priložnost za srečanje s Slovenskim stalnim gledališčem, ki bo prisotno s svojimi knjižicami in možnostjo vpisovanja abonmajev na nabrežju, znotraj stojnice slovenskih športnih društev ZSŠDI.

Sedež gledališča je medtem odprl vrata predvsem mladim. Dijaki Srednje šole za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo Ljubljana so si ogledali avtorski projekt **Jureta Ivanušiča** *Od* tišine do glasbe. Uspešnica, ki obravnava zgodovino glasbe, je privabila na oder igralca in glasbenika, ki bo protagonist predstave Kakor v nebesih, s katero se bo odprla sezona SSG. Tudi v tem primeru bo glasba v ospredju, saj zgodba pripoveduje o dirigentu in o njegovem soočanju z ljubiteljskim zborovskim sestavom, v katerem utripa življenje lokalne skupnosti. Dijaki Srednje vzgojiteljske šole, Gimnazije in Umetniške gimnazije Ljubljana pa so s profesorjem Primožem Ekartom napolnili Malo dvorano za ogled monodrame Pina in Pierpaolo, v kateri Tina **Gunzek** pripoveduje o nekdanjem prijateljstvu med opensko violinistko in znamenitim intelektualcem Pier Paolom Pasolinijem.

Družinski abonma od novembra

Mačje zgodbe in otroški klasiki

V soboto, 30. septembra, ob 17. uri bo nad odrom tržaškega Kulturnega doma poletela metla simpatične čarovnice, ki je protagonistka kultne predstave Lutkovnega gledališča Ljubljana Bi se gnetli na tei metli?

redstava v režiji **Jake Ivanca** svet bo prisoten tudi v decembrskem je zadnje poglavje lanskega Družinskega abonmaja SSG, ki se je podaljšal do zdaj, ker so producenti odpovedali tržaško ponovitev v pomladanskem času. Z dogodivščinami čarovnice in živalic, ki ji pomagajo pri iskanju pokrivala, bodo mali obiskovalci gledališča in njihovi starši zaključili sezono in hkrati bodo lahko načrtovali ali potrdili obisk nove, ki se bo pričela 25. novembra. Pri blagajni bo namreč možna rezervacija nove sezone priljubljenih sobotnih srečanj z gledališčem, ki so se izkazala kot ena najbolj uspešnih pobud SSG.

Čarobni popoldnevi v Veliki dvorani bodo tudi tokrat ponudili štiri predstave. Prva bo koprodukcija Gledališča Koper in Slovenskega mladinskega gledališča Obuti maček, v kateri Andrej Rozman Roza posodobi znano pravljico in jo s pomočjo priznanega režiserja Vita Tauferja spremeni v družinski muzikal. Mačji terminu, ko bo Prešernovo gledališče Krani gostovalo z *Muco Copatarico* v režiji Katje Pegan. SLG Celje bo pripeljalo v Trst uprizoritev romana Heidi, ki je eno najbolj znanih del švicarske mladinske literature. Ivana Djilas, ki je v SSG podpisala s tantadrujem nagrajeno predstavo *Mario* in čarodej, je v tej predstavi za otroke uprizorila zgodbo o svobodi in sproščenosti, ki jo lahko občutimo le v naravi, o uporništvu, vztrajnosti in pogumu, ki so gonilo življenjskih sprememb. Veliki finale sezone bo zaupan SNG Nova Gorica s pravljičnim muzikalom Čarovnik iz Oza. Miha Golob je režiral predstavo o deklici Doroteji, pravljični junakinji, ki ne čaka princa na belem konju, ampak išče sama svojo pot. Ena najpopularnejših zgodb ameriške literature govori o iskanju sebe in lepšega življenja. Najprej je zaslovela kot muzikal, nato v znanem filmu iz leta 1939. •

Heidi je poučna zgodba starejših generacij, ki bo našla pot do mladih gledalcev.

Premiera koprodukcijske uprizoritve Umirajoči bog Triglav

Gledališki dogodek bi rada pripeljala k ljudem

V torek, 17. oktobra, ob 20. uri bo na dislociranem prizorišču, v dvorani Kulturnega doma Šempas, premiera magistrske uprizoritve Umirajoči bog Triglav po zgodovinski povesti Franceta Bevka v režiji Mojce Madon, režiserke uspešnice 52 hertzov. Uprizoritev nastaja v koprodukciji z AGRFT.

Anja Pišot lektorica pri uprizoritvi

zjemno zanimivo je, da se lahko individualno branje romana v gledališču spremeni v kolektivno branje, meni režiserka mlajše generacije Mojca Madon, ki se je v tokratni gledališki uprizoritvi lotila teme odraščanja, spola, upora, domoljubja in nenazadnje identitete, povezane s prostorom, v katerem se dogajata tako uprizoritev kot roman, po katerem je nastala. Mojca Madon je na novogoriškem odru že režirala uspešnico 52 hertzov, ki je prejela številne nagrade doma in v tujini, tokratna uprizoritev Umirajoči bog Triglav, ki nastaja po istoimenski zgodovinski povesti Franceta Bevka, pa je njena magistrska uprizoritev. Prav zaradi teh specifičnih okoliščin in konteksta njenega nastajanja bo za gledalce nekaj novega, posebnega.

· Za začetek, od kod ideja o postavitvi Bevkove povesti na oder? Ne gre namreč za sodobno besedilo, temveč zgodovinsko povest, ki je nastala leta 1930, dogaja pa se leta 1331, v času, ki je nepredstavljivo drugačen od današnjega.

"Povest me je pritegnila na zelo osebni ravni, morda zato. ker poznam kraje, ki jih omenja in ker se je v Posočju formirala tudi moja identiteta. Že po prvem branju sem razmišljala o gledališki uprizoritvi, saj je knjiga prežeta z dogodki, ki kar kličejo po gledališčenju. Gre za zgodovinsko povest, ki je želela primorski narod spodbuditi k uporu proti fašistični okupaciji. Gre za zavedanje svojih korenin, iskanje ali ponovno vzpostavljanje identitete. Bevk jo je namerno postavil v srednji vek, da bi se izognil cenzuri, pa verjetno tudi zato, da zgodbo odmakne od trenutnega sveta, jo izolira in tako dopušča kritično razdaljo. Fiktivni pobeg v zgodovino odpira vprašanja, ki se še danes zdijo pereča - zatiranje manjšin oz. drugače mislečih, razklanost družbe, čaščenje in skrunjenje narave, tudi vprašanje domoljubja in borbe za svoja prepričanja."

• V uprizoritev ste vključili tudi veliko osebnih, metagledaliških elementov. Na ta način ste tudi na oder postavili 52 hertzov, ki je nastala po besedilu Najbolj osamljen kit na svetu Tijane Grumić, in je nato požela velike uspehe. Se tega režijskega principa držite pri vsakem projektu in je to nota, ki je značilna za vaše delo, ali ideje za uprizoritev prihajajo sproti?

"Prav z 52 hertzi me je začelo zanimati prepletanje avtorskega materiala z nekim že obstoječim dramskim ali literarnim besedilom. Interesira me kolažiranje iz različnih kontekstov, ker se na ta način ustvarja nova vsebina. Sicer pa ideje za uprizarjanje določene zgodbe ali teme prihajajo sproti, odvisno od tega, kaj določen projekt potrebuje. Ne zanima me biti zvesta neki literarni, dramski predlogi. Gledališče ponuja, da se lahko moje individualno branje romana spremeni v kolektivno (z ekipo igralcev), zato smo tudi na ta način vstopili v ta proces. Brez dramskega besedila. Zanimalo me je naše fantaziranje o temi/zgodbi in naše izkrivljanje zgodbe. Nabralo se je nekaj ur avtorskega materiala, ki smo

Mojca Madon pod okriljem SNG Nova Gorica pripravlja uprizoritev Bevkove povesti Umirajoči bog Triglav, ki bo zaživela (najprej) v kulturnih domovih.

ga med procesom seveda filtrirali. Romanu nismo samo odvzemali določenih dogodkov, temveč tudi dodajali, ko se je to zazdelo potrebno, predvsem zato, da se zgradi še eno vzporedno dimenzijo Bevkovi zgodbi. Zato bo morda marsikdo, ki pozna roman ali ki pričakuje dramatizirano literarno predlogo, nad predstavo presenečen."

Tokrat v uprizoritvi nastopate

"Res je. Tega na začetku nisem načrtovala, se mi je pa ta misel porodila med magistrskim študijem, ko sem že veliko časa pred uradnim začetkom vaj za mentorje pripravljala svoje prizore. Opazila Da si dovolim, da stečejo skozi me-

• Umirajoči bog Triglav ni le uprizoritev SNG Nova Gorica, temveč je hkrati tudi vaša magistrska uprizoritev. Ponavadi mladi režiserji za svoje diplomske in magistrske uprizoritve v režijskih postopkih radi eksperimentirajo, iščejo nove, posebne načine režijskih prijemov. Je tudi pri Umirajočem bogu Triglavu ta-

"Magistrski študij ponuja čas za snovanje projekta in hkrati možnost eksperimentiranja z različnimi postopki. *Umirajočega boga Triglava* si brezkompromisno sledi svoji ljubene bi nikoli drznila zastaviti tako, da zni do smrti. Jasna je še najboli žrtev nekdo vnaprej napiše adaptacijo, na- nekih zakonitosti časa - nosi neto pa določimo zasedbo, imamo od zakonskega otroka, je poganka v 50 do 60 vaj in nato premiero. Želela sem, da se mi vsebine drugače ge- sem razpreti roman, brez adaptacije, nerirajo, če postavim na oder sebe. s celotno igralsko in avtorsko ekipo, generirati avtorski material in njihone. In seveda, da s svojimi lastnimi ve asociacije. Na neki način je projekt

"Že nekaj časa sem se želela otresti prostorov, ki jih ponuja institucionalno gledališče in začela ustvarjati gledališče, ki bi lahko gostovalo po vaseh. Da bi gledališki dogodek pripeljala k ljudem in ne da oni pridejo k njemu. Da nekaj vrnem ljudem ali skupnosti."

> MOJCA MADON režiserka in avtorica

(asociativnimi) prizori komuniciram z vsebino, ki jo ponuja roman. Dolgo sem se tudi poigravala z mislijo, da postavim nekoga drugega v vlogo sebe - no, saj predvidevam, da se bo mestoma tudi to zgodilo -, ampak je to prva predstava, za katero čutim, da moram biti na neki način prisotna, da se na odru pojavim ob igralcih. Da jaz pripeljem predstavo 'domov'."

specifičen, študijski, študijski zame da preizprašam tudi svoje ustvarjanje kot tako in se lahko poslužujem izvenstandardnih načinov dela in naučim kaj novega o režiji."

Bevkova povest ponuja številna branja, številne interpretacije. Kaj ste želeli vi izpostaviti?

"Zanima me lastno domoljubje, če inkvizitor staroselcem s podiranjem

drevesa in zamašitvijo studenca vzame identiteto, dom, vzame prostor, kjer so se počutili varne, potem se zagotovo sprašujem, kaj dom pomeni meni in kakšen je moj odnos do njega. V kakšnem okolju so se formirale naše identitete in kje naletimo na konflikte sami s sabo. Vprašanje je, koliko sta Iasna in Volkica sploh zvesti neki veri, koliko pa sta v bistvu zvesti družini - domu. Zgodbo sem brala izrazito skozi mlajše like (obe sestri in oba brata) in zato je precej prisotna tudi tema odraščanja in spola. Poleg tega vsi mlajši liki nenehoma prenašajo pritisk in nasilje. Se tudi upirajo staršem, pozicijam moči. Predvsem me zanima upornost in izobčenost ženskih likov."

• Kateri ženski lik vam je najbližji?

"Volkica. Zaradi nje sem se lotila tega dela, ker jo vidim kot protagonistko, čeprav v resnici ni. Nekaj je zanimivega prav na tem odstopanju, kako je Volkica zapisana pri Bevku in kako jo vidim jaz. Skušam, da bi to postalo del zgodbe. Zame je izrazito feministična figura. Dekle, ki ne želi biti utišano, ki je samovoljno. Vendar moram priznati, da se mi zdaj med procesom v nekaterih aspektih močno približuje tudi Jasna, in ja, tudi Ančura."

 Njihov položaj je bil v času, ko se zgodba odvija, precej drugačen od položaja žensk danes, zato bi lahko rekli, da so ženski liki - vsak na svoj način, s svojo zgodovino, okoliščinami, motivacijo ... - zelo močni.

"Glede na srednji vek, res. Vsi ženski liki so na nek način emancipirani od moških. Ančura je ta, ki v svoji družini izrazito zavzema vlogo glave družine, Mara se poroči po svoji volji (kar je spet anomalija), samosvoja Volkica deluje izrazito uporniško in impulzivno, kljub temu da je žrtev sistema oziroma trka ideologij, Jasna družbi kristjanov, ni iz premožne družine itd. Predstava mestoma razpira razlike med spoloma znotraj ruralnega okolja in se upira žrtveni poziciji žensk."

Za novogoriško občinstvo pa bo Umirajoči bog Triglav posebnost tudi zaradi same fizične postavitve. Lahko malce več poveste o tem?

"Predstava se bo odigravala v kulturnih domovih. Ker ima beseda 'dom' veliko zvezo z odraščanjem in zgodovino posameznika. Že nekaj časa sem se želela otresti prostorov, ki jih ponuja institucionalno gledališče in začela ustvarjati gledališče, ki bi lahko gostovalo po vaseh. Da bi gledališki dogodek pripeljala k ljudem in ne da oni pridejo k njemu. Da nekaj vrnem ljudem ali skupnosti. Trenutno me ne vznemirjajo klasične postavitve parter-oder publika v avditoriju, igralci na odru. Veliko bolj ustvarjalno in igrivo se počutim, če lahko v prostorskem smislu kaj obrnem, predvsem če lahko manipuliram z očiščem gledalca." •

Trije festivalski plesni dogodki na velikem odru SNG Nova Gorica

Premiera Distance na festivalu Visavì

11. oktobra bo ob 20. uri na velikem odru SNG Nova Gorica premiera plesne uprizoritve Distanca v koreografiji Michala Rynie in Nastje Bremec Rynia. Dan zatem bo ob 20. uri tudi ponovitev. Projekt nastaja v sodelovanju s SNG Nova Gorica, EPK 2025 ter ob podpori Mestne občine Nova Gorica in ministrstva za kulturo ter v okviru četrte edicije mednarodnega čezmejnega Goriškega plesnega festivala Visavì.

ANA KRŽIŠNIK BLAŽICAdramaturginja uprizoritve Distanca,
SNG Nova Gorica

estival Visavì, ki bo potekal od 10. do 15. oktobra 2023 na različnih prizoriščih v Gorici, Krminu in Gradišču ob Soči, v univerzalnem jeziku plesa poudarja pomen bližine, dialoga in izmenjave ter tako krepi čezmejno sodelovanje in kroženje občinstva. V SNG Nova Gorica se bodo v okviru festivala zgodili trije plesni dogodki.

V sredo, 11. oktobra, ob 20. uri bo na sporedu premiera plesne uprizoritve Distanca z mednarodno zasedbo plesalcev, v kateri se bomo dotaknili perečih družbenih tem in s plesom posegli v bistvo človekovega obstoja - bližino. Bližino telesa, sočloveka, soustvarjalca, sveta in planeta, na katerem bivamo. Distanca, njeno nasprotje, je v polpreteklem kovidnem obdobju dobila posebne razsežnosti in še bolj poglobila prepad med ljudmi, odtujenost, individualizem, oddaljenost človeka od samega sebe, že tako značilne za sodobno družbo. Hkrati je pospešila razvoj

Premiera Distance v koreografiji Michala Rynie in Nastje Bremec Rynia bo na novogoriškem odru 11. oktobra.

digitalne družbe in umetne inteligence. Prav slednje odpira nove možnosti za tehnološki napredek človeštva, a hkrati potencira najnevarnejšo obliko distance - distanco od resničnosti, ki jo človek kot socialna žival tako močno potrebuje.

V petek, 13. oktobra, ob 20. uri bo premiera Dekleta in fantje (Girls & Boys) koreografa Roya Assafa in ekipe v produkciji Nacionalne plesne skupine ZfinMalta National Dance Company, ene vodilnih malteških sodobnoplesnih organizacij. Predstava spreobrne dinamiko in vloge spolov, je hkrati igriva in provokativna. Pet deklet in pet fantov je protagonistov zapletenega dialoga po pričakovanjih družbe, ki nevidno, a močno bremenijo njihova pleča. Bolj kot o stereotipih ali fluidnosti spolov predstava govori o "pranju možganov", kako naj moški in ženske razmišljajo, govorijo, se oblačijo in ravnajo.

V nedeljo, 15. oktobra, pa bo ob 15.30 sledil *Visavì Experimental Contest*, improvizacijski izziv, odprt za katerokoli vrsto in tehniko plesa, pri katerem so udeleženci vabljeni, da svoj ples postavijo v dialog s plesom drugih in z glasbo v živo.

Več o dogajanju najdete na www.goriziadancefestival.it.

Mladinsko-gledališki evropski projekt

Gostovanje Gledališča PATOS

V začetku oktobra bomo v SNG Nova Gorica gostili alternativno mladinsko Gledališče PATOS iz srbskega Smedereva, ki bo izvedlo predstavo Inner Lights ter delavnici za mladino in pedagoge.

Tereza Gregorič

vodja programa za otroke in mladino ter dramaturginja

ečkrat nagrajeno Gledališče PATOS združuje mlade gledališke ustvarjalce (poklicne igralce, študente umetnosti in najstnike) v raziskovalnih in eksperimentalnih gledaliških projektih. Ti se pogosto realizirajo v sodelovanju ali partnerstvu s profesionalnimi gledališči, umetniškimi združenji ter skupinami doma in v tujini. Gledališče se prav tako aktivno vključuje v domače in mednarodne projekte ter ima močan kulturno-izobraževalni program tako za mlade kakor tudi za pedagoge, poleg tega se PATOS osredotoča na spodbujanje strpnosti, na boj proti diskriminaciji in predsodkom ter na socialno vključevanje marginaliziranih družbenih skupin.

Predstava Inner Lights

6. oktobra 2023 ob 20. uri na malem odru SNG Nova Gorica

V sklopu gostovanja bo gledališče odigralo eksperimentalno predstavo *Inner Lights*, ki spodbuja vsa čutila - razen oči. Predstava zahteva tesen stik z gledalcem, ki v sami igri prevzame vlogo protagonista. V odrski temi oživi notranje doživljanje gledalca, ki se skozi mešanico vonjav, okusov, dotikov in

V predstavi Inner Lights Gledališča PATOS gledalec postane protagonist.

zvokov v vsakem od obiskovalcev odvije na edinstven način. Življenje v Srbiji (na Balkanu), ki je glavni motiv te igre, prikazuje edinstveno sliko običajev, verovanj in mentalitete ter tako razkriva veliko več, kot se zdi na prvi pogled.

Delavnica za mlade

7. in 8. okt. 2023 od 15. do 18. ur

Gledališče ni le ena od oblik ustvarjanja nekega umetniškega produkta, pač pa pomembno orodje, ki mladim omogoča izraziti svoje mnenje, je prostor odstiranja predsodkov in premagovanja družbenih

in socialnih problemov. Gledališki pedagogi bodo zato v dvodnevni delavnici članom Mladega odra Amo in ostalim zainteresiranim pokazali različne gledališke tehnike za spopadanje s stereotipi in tabuji ter načini, kako okrepiti toleranco, razumevanje in nenazadnje tudi prijateljstvo.

Delavnica za vzgojitelje, učitelje in profesorje

5. oktobra ob 16. uri v SNG NG

Gledališče PATOS bo izvedlo tudi gledališko delavnico za vzgojitelje, učitelje in profesorje. Približali jim bodo različne zabavne metode, ki bi jim utegnile pomagati pri učnem procesu. Pokazali bodo, kako jih lahko gledališka tehnika pripelje do enostavnih rešitev pri spopadanju z nemirnimi otroki oziroma mladostniki ter kako prispevati k vzpostavljanju socialne kohezije in premagovanju diskriminacije med mladimi.

Udeležba na delavnicah je brezplačna. Prijavite se lahko do 3. oktoba 2023 na elektronski naslov *tere*za.gregoric@sng-ng.si.

Gostovanje gledališča PATOS bo izvedeno v sklopu mladinsko-gledališkega evropskega projekta, ki se usmerja na Zahodni Balkan. To področje je etično, versko, kulturno in politično izjemno raznoliko, bilo je priča prenekaterim konfliktom. V zadnjem času pa opažamo naraščanje nestrpnosti in nasilja med mladimi, čigar povod je največkrat prav sovražnost do drugačnosti. Projekt se bo ukvarjal z vprašanjem, kako so bivati v globalnem svetu s poznavanjem in zavedanjem krivic iz polpretekle zgodovine. Naš skupni utopični cilj je živeti v družbi, v kateri raznolikost ni razlog za izključitev posameznika, temveč razlog za ra-

ŠTORIJE IZ GLEDALIŠČA

Žirafomanija

 Maja Poljanec Nemec igralka SNG Nova Gorica*

udi letos je festival Gotropolis "žirafiziral" somestje Goric. Žirafa je njegov simbol zaradi pogleda z druge perspektive, predvsem pa je z Novo Gorico povezana prek zadnjega francoskega kralja Karla X, ki leži na Kostanjevici. Ta je žirafo dobil za diplomatsko darilo od egipčanskega

kralja. Mlada žirafa je z dvema kravama - dojiljama prehodila dolgo pot čez Evropo vse do Pariza in povzročila pravo žirafomanijo. Spremenila je modo, se vtikala v slikarstvo, še danes lahko najdemo žirafje sladice...

Tudi v Novi Gorici izziva čudenje in drugačen pogled. Ljudje se sprašujejo, kaj je s to žirafo, se razveselijo, za kratek čas pozabijo na politiko, katastrofe in se malce podružijo. Ustvarili smo razglednice z žirafjimi dialogi. Na eni izmed lanskoletnih pravi prva: "Grazie Mille," druga pa: "Ma kdw je ta Mile, ki se mu vsi tako zahvaljavaste?" Na eni letošnjih razglednic sta dve žirafi, vsaka za svojo rešetko, prva reče: "Grazie Mille," druga pa: "Ma Mile je v drugi čajbi."

Na Gotropolisu smo poleg razglednic iskali še druge načine obveščanja. Kultura, posebej festival, ki se šele vzpostavlja, pač nima veliko sredstev za reklamo, zato smo se odločili za gverilsko akcijo.

Dan pred začetkom Gotropolisa sem sredi noči vsa v črnem s kapuco na glavi po Novi Gorici lepila majhne listke, kakršne lepijo, ko je kakšna žival pogrešana. Nasproti mi je prišel gospod in me sočutno pobaral: "Ja, kaj si pa ti izgubila?"

"Žirafo."

Gospod ni vedel, ali se iz njega delam norca ali ... Izpustil je samo

nek "hm" in šel naprej. Morda mi prvi hip res ni verjel, kasneje pa se je verjetno premislil, saj se je za mano vlekla dolga sled listkov, na katerih je pisalo: "Išče se Mile." Na sredini pa je bila profilna slika žirafe. •

Maja Poljanec je tudi predsednica KD Teater na konfini in umetniška vodja Ustvarjalnega mesta Gotropolis.

Pogovor z direktorico Gledališča Koper Katjo Pegan pred odprtjem Gledališča za otroke Svetilnik

Otroke vzgajajo v sočutne, sprejemajoče ...

Da gledališče, namenjeno otrokom in mladim, potrebuje tudi slovenska Istra, so med prvimi prepoznali pedagogi in ravnatelji vrtcev in osnovnih šol iz obalnih občin pa tudi predstavniki izobraževanja in kulture, zbrani v strateški skupini, ki je lanskega marca podpisala pobudo za ustanovitev gledališča za otroke. Po letu in pol Gledališče za otroke Svetilnik uradno odpira svoja vrata, saj po besedah Katje Pegan, idejne vodje novega gledališča, Gledališče Koper že desetletje in pol skrbi za celostno vzgojo in družbeno integracijo več generacij otrok.

MIHA TREFALT

• Ob ustanovitvi Gledališča Koper ste se zavezali k uprizarjanju domačih dramskih besedil, predvsem novitet, namenjenih otrokom. Vsako sezono zato pripravite dve premierni uprizoritvi za otroke, še vedno pa igrate številne predstave iz prejšnjih sezon. Zakaj potreba po gledališču za otroke?

"Najbolj preprosto bi bilo odgovoriti s številom prebivalcev, ki so potrebni za ustanovitev knjižnice, gledališča, muzeja, za gradnjo urbanega središča za telo in duha. Toda ker vse našteto v našem mestu že imamo, moramo govoriti o posebnih zahtevah časa, ki od vseh, ki razmišljamo o prihodnosti, zahteva pogumno soočanje z današnjimi razmerami. To je čas, ki je med korono zelo spremenil svet; močno je vplival na psihično zdravje otrok in mladih, po svetu je pognal mnogo mladih družin, ki zase iščejo boljše življenje, in zato tudi pri nas narašča število tujih otrok. Beremo, da nam primanjkuje učiteljev in hkrati vemo, da je celostna vzgoja še kako potrebna, da otroci lahko zrastejo v odgovorne in empatične državljane. V to celostno vzgojo gotovo spada tudi gledališče, ki s svojim uprizarjanjem in razlaganjem zgodb o svetu ostaja ena redkih 'analognih dejavnosti', kjer otroci in mladi lahko skupaj podoživljajo vesele, žalostne ali tesnobne občutke gledaliških likov ter jih prav zaradi tega kasneje lažje artikulirajo in o njih spregovorijo. Gledališče torej skrbi za duševno zdravje naših otrok in po besedah člana naše strateške skupine, psihologa Aleksandra Zadela, odpira tabuizirane teme, ki jih s svojo občutljivostjo in umetnostjo lahko približa samo gledališče in se jih starši v stiski ne znamo dotakniti. Lahko bi rekli, da gledališče, kadar mu uspe, na mlade učinkuje katarzično."

 V primerjavi z gledališčema za otroke v Ljubljani in Mariboru gledališče v slovenski Istri najbrž igra pomembno vlogo pri otrokovem doživljanju in razumevanju večjezičnosti in večkulturnosti?

"Gledališče skrbi za jezik v več smislih. Vemo, da je naše življenjsko okolje večjezično in ni zgolj 'na deklarativni ravni zavezano multikulturnosti in podobnim samostalnikom, ki pritičejo odprti družbi', kot zapiše Ali Žerdin v svojem tekstu, v katerem zelo jasno pove preprosto resnico: bolj kot bomo skrbeli za integracijo vseh otrok in njihovih staršev v družbo, manjši bodo družbeni stroški za reševanje teh istih otrok, kasneje mladih odraslih, iz 'neperspektivnega geta'. Verjamem, da naše gledališče s svojimi predstavami in drugimi pedagoškimi programi zadnjih petnajst let živi predvsem za to: za celostno vzgojo in družbeno integracijo več generacij otrok."

• Če govoriva o Gledališču Svetilnik, govoriva o samostojni ustanovi, ki si z Gledališčem Koper deli prostore, ali o enoti znotraj obstoječega zavoda?

"Ne govorimo o samostojni instituciji, čeprav bi bilo o tem pametno razmišljati v okviru vizije, ki jo ima mesto za prihodnost. Trenutno je Gledališče Svetilnik enota znotraj Gledališča Koper, program oblikujejo zaposleni igralci in režiser z gostujočimi kolegi v obeh gledaliških dvoranah. In seveda v okviru mednarodnega festivala Pri svetilniku v

Katja Pegan

avgustu tudi na zunanjih lokacijah obalnih mest."

 Pogojuje nova gledališka enota tudi večje število zaposlenih, morda dodatne prostorske rešitve?

"V tem trenutku ima gledališče dovolj zaposlenih, da skupaj z zunanjimi sodelavci lahko izpelje vse načrtovane produkcije in koprodukcije. Težave imamo s skladiščenjem scenografije v mestnem jedru, in to vprašanje že rešujemo skupaj z Mestno občino Koper (MOK). Prostora nam bo primanjkovalo za gledališke šole, saj kar dve premierni uprizoritvi v sezoni načrtujemo na malem odru, kar močno omejuje program in delovanje gledaliških šol; te so namreč naši dragoceni inkubacijski laboratoriji, iz katerih so izšli naši mladi igralski kolegi, ki se danes vračajo v naše gledališče ter bodo za pa to zelo hibridno delo, saj zahteva specializirano tehnično znanje, hkrati pa veliko umetniške občutljivosti in sposobnosti za delo z ljudmi."

 Umetniško vodenje gledališča ste zaupali hišnemu režiserju Jaki Ivancu, vodenje gledališki pedagoginji Vanji Korenč. Koliko povečan obseg dela dodatno bremeni zaposlene?

"Odkar imamo v gledališču novo organizatorko, lahko vsi skrbimo za svoja področja in povečan obseg ne bo bremenil našega dela. Vanja in Jaka sta zaupane naloge opravljala že prej (Vanja tudi povečan obseg dela, seveda), 15.000 otrok v prejšnji sezoni v naše gledališče ne bi prišlo kar tako. Sicer pa je naš umetniški ansambel zelo ustvarjalen. Igor Štamulak je s svojimi produkcijami zelo priljubljen pri otroškem občinstvu, Rok Matek je izvrsten pevski in-

"Verjamem, da naše gledališče s svojimi predstavami in drugimi pedagoškimi programi zadnjih petnajst let živi predvsem za to: za celostno vzgojo in družbeno integracijo več generacij otrok."

> **KATJA PEGAN** direktorica Gledališča Koper

nami skrbeli za dejavnost gledališča in za gledališko umetnost. Na tem mestu mislim na Blaža Popovskega, Maka Tepšića, Ivana Lobodo in druge, ki so še študenti umetniških akademij. Z mislijo na njihov nadaljnji razvoj so prav vsi vključeni v program te in naslednjih sezon. Gre za zelo nadarjene ljudi. Ne bi bilo pa prav, da ne omenimo naših mladih tehničnih sodelavk in sodelavcev, ki so jih starejši kolegi učili poklica. Vsi tehnični poklici v gledališču so deficitarni in vsakega se je treba priučiti od začetka. V gledališču imamo mlado in zelo sposobno tehniko. Brez njih nam verjetno ne bi uspelo gostovati na različnih festivalih in se prilagajati tehničnim pogojem, ki so od gledališča do gledališča različni. Je terpret vlog za otroke, Anja Drnovšek s kolegoma Makom Tepšićem in Francescom Borchijem pripoveduje pravljice v več jezikih, naš režiser Ivanc vedno znova ustvarja nove gledališke forme otroških in mladinskih predstav, piše besedila za otroške predstave in je avtor zanimivih scenografij. Prav v tej sezoni bosta z igralskim kolegom Luko Cimpričem priredila Ostržka za ves igralski ansambel. Renata Vidič je naredila že nekaj odličnih mladinskih predstav, vodi gledališke treninge za gimnazijce in študente, večina omenjenih pa vodi gledališke delavnice in pogovore po predstavah. Seveda opravijo tudi vse delo v produkcijah za odrasle, potujejo na mednarodne festivale in dobivajo nagrade."

 Se poleg domačih uprizoritev in organizacije gostujočih abonmajskih predstav za otroke pod okrilje gledališča Svetilnik selijo tudi vse (gledališke) dejavnosti za otroke in mladino - delavnice, ustvarjalnice in festival Pri svetilniku v avgustu?

"Seveda, gledališče Svetilnik zajema vse naše nagrajene dejavnosti za otroke. Od občasnika Svetilnik, ki ga že več kot 15 let ustvarjamo s kolegi iz drugih javnih zavodov za kulturo na Obali in je prejel priznanje z veliko plaketo MOK, potem je tu zahvalna listina predsednika RS Boruta Pahorja za 'dosežke v razvoju uprizoritvenih umetnosti in vidne uspehe pri negovanju gledališke kulture med mladimi', ki zaobjema tako produkcijo kot preostale dejavnosti, in nenazadnje festival Pri svetilniku, ki je prejel priznanje MOK za 'desetletno uspešno širjenje gledališke umetnosti in kulture med najmlajšimi ter učinkovito povezovanje vzgojno-izobraževalnih ustanov širše regije'. Vse, kar je bilo prepoznano kot presežno in je hkrati tudi prepotrebno, se je sestavilo v Gledališče za otroke Svetilnik."

• S programi in dejavnostmi za otroke ste pred leti pri nas orali ledino, danes pa se večina gledališč vse bolj posveča obuprizoritvenim dejavnostim za otroke in mlade ter v svoje vrste vabi tudi (gledališke) pedagoge. Kje je vzrok za vse večjo naravnanost k tem dejavnostim za mlade?

"Zagotovo se vsi trudimo za svoj podmladek, pa naj gre za gledališča, nogometne in jadralne klube ali politične stranke. Brez mladih se življenje ne nadaljuje. V mestnih gledališčih, ki opravljajo delo za več občin ali regijo, moramo imeti natančen produkcijski načrt predstav za otroke in mlade z vsemi pripakulturno-umetnostnimi dajočimi vsebinami (KUV) pa tudi določeno razmerje med temi vsebinami in večernimi. Na vprašanje, zakaj se v večjih središčih, v katerih je več specializiranih gledališč (od nacionalnih in mestnih do lutkovnih, otroških), prav vsi ukvarjajo tudi z obuprizoritvenimi dejavnostmi za mlade, pa je odgovor preprost in sva o tem že govorila; vsi, prav vsi moramo danes pomagati otrokom in mladim, bodisi zaradi različnih socialnih stisk, družbenih integracij, jezika ali psiholoških stisk. Gledališki pedagogi so zaposleni že skoraj v večini gledališč. Vsi smo postali učitelji. Ali bi vsaj morali postati. S tega stališča ne gre več toliko za vzgojo bodočega občinstva, ampak za veliko več."

Lahko gledališče zaradi nove "enote" računa na dodatna državna ali občinska sredstva?

"MOK je ustanoviteljica Gledališča Koper in skrbi za plače, režijske stroške, tehnično opremo in investicijsko vzdrževanje. Njeno financiranje se je vsa leta povečevalo in omogočalo razvoj gledališča, saj se zaveda vloge in naloge, ki jo ima gledališče za mesto. Ministrstvo za kulturo nam daje 70 odstotkov sredstev za program, 30 odstotkov jih moramo ustvariti sami. Ustvarimo pa jih veliko več, saj so potrebe iz leta v leto večje. Upravičeno menim, da nam ministrstvo za kulturo ne daje primernih sredstev, da bi lahko opravili svojo družbeno nalogo, ki jo kot gledališče na zahodu države imamo.

Gledališča za otroke so v Ljubljani in Mariboru, zahodno od Ljubljane ni nobenega. Mar zahodno od Ljubljane otroci ne potrebujejo svojega gledališča? Lahko zahodno od Ljubljane kakovostno gledališko in kulturno-umetniško vzgojo prepuščamo amaterskim pobudam? Prepričana sem, da se bodo tisti, ki o tem odločajo, enkrat odločili pravilno, saj je dostopnost kulturnih vsebin vpisana v vse kulturne strateške dokumente; za področje gledališča za otroke in mlade dostopnost razumemo kot civilizacijsko zavezo in neodtujljivo pravico, ki jo je OZN opredelila v 31. členu Konvencije o otrokovih pravicah, v kateri je med drugim zapisano, da države pogodbenice spoštujejo in podpirajo otrokovo pravico polno se udeleževati kulturnega in umetniškega življenja in spodbujajo zagotavljanje ustreznih in enakih možnosti kulturnega, umetniškega, razvedrilnega in prostočasnega udejstvovanja."

 Ob prvi premieri te sezone, plesni adaptaciji Dnevnika Ane Frank, je občinstvo nagovorila predsednica Državnega zbora mag. Urška Klakočar Zupančič, ki je poudarila, da se bo zavzela za financiranje Gledališča za otroke Svetilnik iz državnega proračuna. Je njena obljuba že obrodila prve sadove?

"Res se je predsednica Državnega zbora zavzela za nas, vsaj tako je na premieri napovedala županu Alešu Bržanu, predstojniku za družbene dejavnosti Timoteju Pirjevcu in meni. Obljubila nam je, da bo postavila poslansko vprašanje ministrstvu za kulturo, zakaj se ne odzovejo na naša prizadevanja. Na odgovor še čakamo. Smo bili pa zelo počaščeni, da nas je z obiskom presenetila druga najpomembnejša oseba države, da ji je bila predstava všeč in naše gledališče tudi."

· Čeprav ste pod imenom gledališča Svetilnik predstave za otroke oglaševali že vso prejšnjo sezono, Svetilnik svoja vrata odpira šele 12. oktobra. Zakaj prav ta dan?

"Ta dan bo v Kopru prvič regijski Kulturni bazar. Ker smo bili zaradi naših prepoznanih prizadevanj za KUV izbrani za izvršnega producenta tega velikega in pomembnega dogodka, Vanja Korenč pa zaradi svojih uspehov za regijsko koordinatorko, smo se odločili, da bo to tudi uradni začetek Svetilnikovega delovanja. Pričakujemo ministrico za kulturo Asto Vrečko in ministra za šolstvo Darja Feldo. Pričakujemo učitelje in študente, ki bodo v tem dnevu dobili vpogled v različne umetniške prostore, videli različne umetniške prakse in spoznali obogateno učno okolje. Potem bo tudi njihovo izvajanje KUV vsebin obo-

• Za obiskovalce Bazarja boste že dan prej odigrali predstavo Lepo je biti Koprčan. S kakšnimi dogodki pa boste sicer pospremili odprtje gledališča?

"Odprtje bo slavnostno že zaradi visokih gostov, v tistih dneh bomo odprli tudi našo novo razstavo v Galeriji Luke Koper na Bastionu, posvečeno produkciji otroških predstav od leta 1953 do danes, kar pomeni častitljivih 70 let. V tem času bosta začeli delovati tudi prenovljena spletna stran Gledališča Koper in nova spletna stran Gledališča za otroke Svetilnik. Seveda pa je treba posebej poudariti, da rojstva Gledališča za otroke in mlade Svetilnik ne bi bilo brez Luke Koper in njenega razumevanja kulture kot temeljne podstati našega življenja." •

Kulturni bazar v regiji 2023

Za en dan nacionalno stičišče kulturno-umetnostne vzgoje

Po dveh mariborskih in eni novogoriški izvedbi bo drugi četrtek v oktobru Koper gostil četrto edicijo nacionalnega medresorskega strokovnega usposabljanja Kulturni bazar v regiji, v okviru katerega bo v Gledališču Koper in na drugih lokacijah v mestu potekalo več kot 30 dogodkov z vseh področij kulturno-umetnostne vzgoje.

vojo bogato ponudbo kulturno-vzgojnih programov, projektov, dejavnosti in vsebin bodo predstavile kulturne ustanove iz širše primorske regije in iz preostale Slovenije. Celodnevno strokovno usposabljanje je namenjeno strokovnim delavkam in delavcem v vzgoji in izobraževanju, kulturi in na drugih področjih pa tudi študentom in vsem, ki lahko pri svojem delu vključujejo kulturno-vzgojne vsebine.

Organizatorji dogodka so Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Zavod RS za šolstvo in Mestna občina Koper, izvršni producent Gledališče Koper in koproducent Cankarjev dom Ljubljana. Občine slovenske Istre - Piran, Izola, Koper in Ankaran - skupai podpirajo izvedbo Kulturnega bazarja v regiji 2023.

Ustvariti mrežo

Namena usposabljanja v regiji sta zagotavljanje večje dostopnosti kakovostnih programov na področju kulturno-umetnostne vzgoje in predstavitev vsebin s poudarkom na partnerskem sodelovanju različnih organizacij na posameznih ravneh družbe: na nacionalni, regionalni in lokalni, na ravni vrtcev, šol in kulturnih ustanov, med strokovnimi delavci v vzgoji in izobraževanju, med umetniki oziroma delavci kulturnih ustanov ter med vzgojno-izobraževalnimi zavodi in družinami. Cilj tovrstnega pristopa je ustvariti mrežo strokovnih partnerjev za strateško izvajanje kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje tudi na regijski ravni.

Program Kulturnega bazarja v regiji se bo začel 12. oktobra ob 9. uri, ko bodo udeleženci v veliki dvorani Gledališča Koper lahko prisluhnili uvodnemu predavanju Mostovi sobivanja: povezovanje in preseganje izr. prof. dr. Katje Hrobat Virloget. Predavanje bo izhajalo iz težkih posebnosti istrske preteklosti ter bo ob tem in drugih primerih skušalo pokazati, kako graditi mostove in se učiti presegati meje, tako družbene, kot tudi strokovne. Dnevno dogajanje se bo nato odvijalo hkrati na različnih lokacijah koprskega mestnega jedra: v Gledališču Koper, Pokrajinskem muzeju, Pokrajinskem arhivu, Galeriji Loža, Dvorani sv. Frančiška Asiškega, Borilnici ZRS Koper, Laboratoriju HEKA, skladišču Libertas, Multimedijskem italijanskem središču in na Mestnem kopališču ter Ukmarjevem trgu. Na omenjenih lokacijah bodo z več kot tridesetimi izbranimi dogodki zastopana področja arhitekture, prostora in oblikovanja, arhivske dejavnosti, bralne kulture, filma, glasbene umetnosti, gledališča, intermedijske umetnosti. kulturne dediščine, likovne umetnosti, muzejev in plesa. Od 14. ure dalje bodo širši javnosti na ogled tudi razstavni prostori Kulturnega bazaria v regiji, ki jih bo tokrat gostila koprska Taverna. V nekdanjem skladišču soli sv. Marka se bodo z gradivom, publikacijami in dodatnimi informacijami predstavljala vsa področja kulturno-umetnostne vzgoje. V Mali loži pa si bo že od 2. oktobra dalje moč ogledati razstavo Kulturoplov, ki bo predstavila Kulturni bazar kot nacionalno stičišče kulturno-umetnos-

tne vzgoje, kjer se križajo in prepletajo vsa področja kulture in umetnosti.

Razvoj občinstev

V okviru Kulturnega bazarja v regiji bo dan prej, 11. oktobra, v Gledališču Koper potekal tudi spremljevalni program, in sicer ožji mednarodno obarvan strokovni posvet Kulturno-umetnostna vzgoja in razvoj občinstva. Posvet je namenjen vodstvom vzgojno-izobraževalnih zavodov, županom in županjam, njihovim pomočnicam in pomočnikom ter odgovornim za kulturne in vzgojno-izobraževalne družbene dejavnosti v lokalnih skupnostih in vodstvom kulturnih

Na posvetu se bodo osredotočili na razvoj občinstev, hkrati pa z vključevanjem deležnikov želijo spodbuditi skupen medresorski in tudi širši mednarodni razmislek o obstoječih sistemskih rešitvah in spodbudah kulturne politike na lokalni, nacionalni in evropski ravni; prav tako želijo najti možnosti, kako bi skupaj z različnimi politikami (vzgoja in izobraževanje, turizem, zdravje, okolje in prostor ...) odpravili morebitne ovire in pomanjkljivosti ter tako prispevali k oblikovanju predlogov za nove korake k (med)regijskemu sodelovanju na področju kulture oziroma kulturno-umetnostne vzgo-

Na brezplačno strokovno usposabljanje se lahko do 5. oktobra prijavite z e-prijavo, ki jo najdete na spletni strani https://kulturnibazar.si/.

BILO JE NEKOČ ...

Agencija za ločitve z več kot 200 ponovitvami

Ker vemo, da preteklosti ne moremo ubežati, prav tako pa vemo, da se lahko iz nje učimo in snujemo za prihodnie rodove, bomo v pričujoči rubriki do konca sezone "po mesecih" poskušali odgovoriti na vprašanje, kje je bilo Gledališče Koper pred desetletjem ali dvema in na kaj so danes v koprskem gledališču lahko ponosni.

orej, bilo je nekoč v septembru leta ...

V Gledališču Koper se zaposli prvi

Borisu Cavazzi, nekaj mesecev edinemu igralcu Gledališča Koper, se pridružita Nataša Tič Ralijan in Gašper Tič, ki začetek delovanja na Obali najprej zaznamujeta z uspešnico Andreja Jelačina Agencija za ločitve.

S prenovo nekdanje sejne dvorane občinskega mestnega sveta gledališče pridobi malo gledališko dvorano za 80 obiskovalcev.

2009

Član gledališča postane igralec Rok

Gledališče dobi novo gledališko dvorano in foaje; slovesno odprtje pospremi okoli 3000 Koprčanov in prijateljev gledališča.

2010

Ansamblu se pridruži dotedanji član Prešernovega gledališča Kranj, igralec Igor Štamulak.

Na pobudo Gledališča Koper in v sodelovanju s komunalnim pod-

Agencija za ločitve (2004) v režiji Katje Pegan velja za eno najbolj priljubljenih uprizoritev koprskega gledališča pri gledalcih, saj je, zahvaljujoč izjemnima protagonistoma, dosegla kar 200 ponovitev in nasmejala več kot 51.000 gledalcev po vsej Sloveniji. Kritika je opozorila na "igralsko silo" uprizoritve, predvsem Natašo Tič Ralijan, katere "komedijski turbo je v psihofizični in glasovni prezenci silovit, jezikovno elastičen in je del improvizacijske igralske okretnosti".

jetjem Marjetica na obzidju ob začne že 22. septembra. Bastionu nasproti potniškega terminala odprejo Galerijo ob morju, danes Galerijo Luke Koper.

Članica gledališča postane igralka Anja Drnovšek.

Zaradi vse večjega zanimanja šol in vrtcev slovenske Istre se 8. Festival gledaliških predstav za mularijo Pri svetilniku namesto oktobra

2021

Koprodukcijska uprizoritev dramatizaciie Voinovićevega romana Jugoslavija, moja dežela na dveh mednarodnih gledaliških festivalih v Bosni in Hercegovini ter Srbiji prejme 6 nagrad, med njimi dve za najboljšo predstavo v celoti.

Igralskemu delu ansambla se pridruži Blaž Popovski.

Ko smo pomahali poletnemu oddihu v slovo, so se zbrali ustvarjalci mednarodne koprodukcijske predstave Najboljša evropska predstava v gledališču v Opolah na Poljskem in začeli z intenzivnim študijem predstave pod besedilo katerega sta se podpisala Marko Bratuš, umetniški vodja SNG Nova Gorica, ter Haris Pašović, ki je tudi v vlogi režiserja predstave. V igralski zasedbi je tudi Ana Facchini, igralka SNG Nova Gorica, ekipo pa sestavljajo ustvarjalci iz Malte, Poljske, Italije, Kosova, Nemčije in Francije. Svetovna premiera predstave bo v Opolah na Poljskem, sledila bo Parmska premiera, v Sloveniji pa si bomo predstavo lahko ogledali v aprilu 2024. Celoten projekt poteka pod okriljem Evropske gledališke konvencije.

V domači novogoriški hiši pa je na skorajda isti dan kot prva vaja na Poljskem potekala uvodna vaja predstave George Kaplan Frédérica Sonntaga. Satirična komedija bo na odru prvič zažarela v soju odrskih luči v drugi polovici oktobra in bo s tem tudi predstavljala prvo premiero iz letošnjega abonmaja. Predstavo, ki jo je sodobni francoski pisatelj napisal pred dobrimi desetimi leti, a kot kaže, je danes bolj aktualna kot ob času nastanka, bo režiral mladi srbski režiser Đorđe Nešovič. Igralski ekipi SNG Nova Gorica, ki jo sestavljajo igralci mlajše generacije, Lara Fortuna, Medea Novak, Jure Kopušar, Andrej Zalesjak, se bo kot gostja pridružila Tina Skvarča.

Gledališče Koper je v prvi polovici meseca s predstavo Lepa Vida Staše Prah (koprodukcija s SSG, Trst) gostovalo na 4. festivalu Gledališče na razpotju v Nišu. V kategoriji šestih tekmovalnih predstav gledališč iz Srbije, Hrvaške, BiH, Črne gore in Slovenije je uprizoritev prejela nagrado za odrsko glasbo, avtorja in hkrati režiserja uprizoritve Marjana Nečaka, ki je po besedah festivalske žirije "z veščim združevanjem in igranjem glasbe, inštrumentov in vokala" gledalce popeljal skozi "čustva in atmosfero, ki zaznamuje celotno predstavo". Čestitamo!

Sredi meseca je v foajeju Gledališča Koper potekala novinarska konferenca, na kateri je direktorica in umetniška vodja gledališča Katja Pegan skupaj z gosti-režiserji abonmajskih predstav predstavila abonmajski program in premierne uprizoritve v novi sezoni. Pri predstavitvi programa, ki ga po njenih besedah povezujeta pojma družina in ljubezen, so ji pomagali režiserji Jaka Ivanc, Ivan Loboda, Diego de Brea, Matjaž Berger in Samo M. Strelec, preko video konference pa še režiserki Renata Vidič in Sonja Petrović ter režiser Luka Marcen.

Na Velikem odru Slovenskega stalnega gledališča igralci in glasbeniki vadijo za predstavo, ki bo odprla novo sezono. Kakor v nebesih je koprodukcija z Glasbeno matico in z Mestnim gledališčem Ptuj, v kateri bo režiser Samo M. Strelec združil veliko zasedbo v zgodbi, ki nagovarja občinstvo s pomenom umetnosti tako v življenju tistih, ki se z njo ukvarjajo profesionalno, kot tudi amaterjev. Koralna predstava bo raziskovala zborovski svet in dinamike znotraj pevskih sestavov iz perspektive protagonista zgodbe, priznanega dirigenta.

V pričakovanju zvestih in novih abonentov, ki bodo stopili v Slovensko stalno gledališče od 21. oktobra, Veliko dvorano Kulturnega doma vsak teden napolnijo dijaki slovenskih šol. Direktor SSG Danijel Malalan redno sprejema vse obiskovalce s pozdravom in besedami o zgodovini in vlogi tržaškega gledališča, včasih tudi v sodelovanju z drugimi kolegi pri pogovoru, kot pri predstavi Pina in Pierpaolo, ko je igralka Tina Gunzek odgovarjala na vprašanja mladih gledalcev.

Tantadruj je skupna mesečna čezmejna priloga treh primorskih profesionalnih gledališč. V času gledališke sezone izhaja vsako tretjo sredo v mesecu in sicer hkrati v Primorskih novicah in Primorskem dnevniku.

Izdajatelja:
Primorske novice, d.o.o. Koper, s.r.l. Capodistria
Cesta Marežganskega upora 2, 6000 Koper
Primorski dnevnik
Ulica Montecchi 6, Trst

UREDNICA IN REDAKTORICA: Maja Pertič Gombač

SOUSTVARJALCI: Miha Trefalt (Gledališče Koper), Ana Kržišnik
Blažica, Martina Mrhar in Metka Sulič
(Slovensko narodno gledališče Nova Gorica)
ter Rossana Paliaga (Slovensko stalno gledališče Trst)

.....

ELEKTRONSKI NASLOV: kultura@primorske.si Skupna tiskana naklada: 28.000 izvodov.